

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

P8_TA(2015)0472

Wywóz broni: wdrażanie wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie wywozu broni: wdrażanie wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB (2015/2114(INI))

(2017/C 399/21)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego (zwane dalej „wspólnym stanowiskiem”) ⁽¹⁾,
- uwzględniając przegląd wspólnego stanowiska przeprowadzony przez Grupę Roboczą Rady UE ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej,
- uwzględniając szesnaste sprawozdanie roczne Rady sporządzone zgodnie z art. 8 ust. 2 wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB określającego wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego ⁽²⁾,
- uwzględniając decyzję Rady 2012/711/WPZiB z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie wsparcia dla działań Unii mających na celu propagowanie wśród państw trzecich kontroli wywozu uzbrojenia oraz zasad i kryteriów wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB,
- uwzględniając strategię UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia z dnia 9 grudnia 2003 r.,
- uwzględniając europejską strategię bezpieczeństwa pt. „Bezpieczna Europa w lepszym świecie”, przyjętą przez Radę Europejską w dniu 12 grudnia 2003 r.,
- uwzględniając Traktat o handlu bronią przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 2 kwietnia 2013 r. ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lutego 2014 r. w sprawie ratyfikacji Traktatu o handlu bronią ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie wpływu zmian na europejskim rynku wyposażenia obronnego na możliwości w zakresie obronności i bezpieczeństwa w Europie ⁽⁵⁾, w szczególności jej ust. 4, 10, 18, 19, 20 i 21,
- uwzględniając decyzję Rady 2013/768/WPZiB z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie działań UE wspierających wdrożenie traktatu o handlu bronią w ramach europejskiej strategii bezpieczeństwa ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania ⁽⁷⁾, zmienione rozporządzeniem (UE) nr 599/2014, a także wykaz produktów i technologii podwójnego zastosowania przedstawiony w załączniku I do tego rozporządzenia,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 kwietnia 2014 r. skierowany do Rady i Parlamentu Europejskiego zatytułowany „Przegląd polityki kontroli wywozu: zapewnienie bezpieczeństwa i konkurencyjności w zmieniającym się świecie” (COM(2014)0244),

⁽¹⁾ Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99.

⁽²⁾ Dz.U. C 103 z 27.3.2015, s. 1.

⁽³⁾ Traktat o handlu bronią, ONZ, 13-27217.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0081.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0215.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 341 z 18.12.2013, s. 56.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 134 z 29.5.2009, s. 1.

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

- uwzględniając wspólne oświadczenie Parlamentu, Rady i Komisji z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie przeglądu systemu kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie przeglądu polityki kontroli wywozu z dnia 21 listopada 2014 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 września 2015 r. w sprawie „Prawa człowieka a technologia: wpływ systemów inwigilacji i nadzoru na prawa człowieka w państwach trzecich”⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie⁽²⁾,
- uwzględniając strategię UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej, amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi, którą Rada Europejska przyjęła w dniach 15–16 grudnia 2005 r., oraz wspólne działanie Rady 2002/589/WPZiB z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz uchylające wspólne działanie 1999/34/WPZiB,
- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2003/468/WPZiB z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią⁽³⁾,
- uwzględniając uaktualniony wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej przyjęty przez Radę w dniu 9 lutego 2015 r.,
- uwzględniając przewodnik do wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB określającego wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego,
- uwzględniając Porozumienie z Wassenaar z dnia 12 maja 1996 r. w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, wraz ze zaktualizowanymi w 2015 r. wykazami tych towarów i technologii oraz amunicji⁽⁴⁾,
- uwzględniając decyzje przyjęte na 19. posiedzeniu plenarnym Porozumienia z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, które odbyło się w Wiedniu w dniach 3–4 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 28 kwietnia 2015 r. do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie Europejskiej agencji bezpieczeństwa (COM(2015)0185),
- uwzględniając Konsensus europejski w sprawie rozwoju przyjęty w dniu 24 lutego 2006 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 13 października 2011 r. pt. „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian” (COM(2011)0637),
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza cel 16: cel 16.4, w którym apeluje się do państw o znaczne ograniczenie nielegalnego przepływu broni,
- uwzględniając decyzję Rady 2014/512/WPZiB dotyczącą środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0288.

⁽²⁾ Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 156 z 25.6.2003, s. 79.

⁽⁴⁾ <http://www.wassenaar.org/controllists/>, „list of dual-use goods and technologies and munitions list” (wykaz towarów i technologii podwójnego zastosowania oraz wykaz amunicji), Porozumienie z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, 25 marca 2015 r.

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

- uwzględniając art. 42 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
 - uwzględniając Traktat ONZ o handlu bronią, który wszedł w życie dnia 24 grudnia 2014 r.,
 - uwzględniając rezolucję nr 24/35 Rady Praw Człowieka ONZ z dnia 8 października 2013 r. w sprawie wpływu transferu broni na prawa człowieka w konfliktach zbrojnych ⁽¹⁾,
 - uwzględniając art. 52 oraz art. 132 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0338/2015),
- A. mając na uwadze, że globalne środowisko bezpieczeństwa wokół UE zmieniło się radykalnie, zwłaszcza w południowym i wschodnim sąsiedztwie;
- B. mając na uwadze, że art. 51 Karty ONZ przewiduje naturalne prawo do samoobrony indywidualnej lub zbiorowej;
- C. mając na uwadze, że ze względu na stabilność międzynarodową ważne jest, by zapewnić środki odstrasżające na podstawie oceny poszczególnych przypadków, przy zachowaniu pełnej zgodności z art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych oraz kryterium czwarte wspólnego stanowiska dotyczącym zachowania pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w regionie;
- D. mając na uwadze, że niekontrolowane rozprzestrzenianie broni stanowi poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że co minutę na świecie jedna osoba umiera w wyniku przemocy z użyciem broni i produkowanych jest 15 nowych sztuk broni;
- E. mając na uwadze, że regulowanie międzynarodowego handlu bronią jest z definicji celem globalnym; mając na uwadze, że UE musi zapewnić spójność wszystkich swych działań zewnętrznych w ramach swoich stosunków zewnętrznych, aby propagować demokrację i praworządność, zapobiegać konfliktom, eliminować ubóstwo, wspierać dialog międzykulturowy oraz utrzymać stabilność i bezpieczeństwo na świecie; mając na uwadze, że w latach 2010–2014 państwa członkowskie UE odpowiadały za 25,4 % faktycznych dostaw ⁽²⁾ głównych rodzajów broni konwencjonalnej na świecie;
- F. mając na uwadze, że zgodnie z Traktatem z Lizbony eliminacja ubóstwa stanowi priorytetowy cel polityki rozwoju UE oraz jeden z priorytetów jej działań zewnętrznych w ramach dążenia do stabilniejszego i lepiej prosperującego świata; mając na uwadze, że dostarczanie broni do krajów ogarniętych konfliktami nie tylko zwiększa prawdopodobieństwo eskalacji przemocy, ale też negatywnie wpływa na możliwości rozwoju tych krajów, co potwierdzają oceniające ten wpływ sprawozdania organizacji humanitarnych ⁽³⁾;
- G. mając na uwadze, że w 2013 r. państwa członkowskie UE wyeksportowały broń o łącznej wartości 36,7 mld EUR, w tym do państw trzecich broń o wartości 26 mld EUR; mając na uwadze, że dla porównania całkowity budżet Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa na okres 2014–2020 wynosi 15,4 mld EUR; mając na uwadze, że państwa członkowskie UE odpowiadały za 30 % ogólnego wywozu broni; mając na uwadze, że trudno jest utrzymywać, by te przepływy handlowe były związane z bezpośrednimi interesami UE w zakresie bezpieczeństwa;
- H. mając na uwadze, że wspólne stanowisko 2008/944/WPZiB stanowi prawnie wiążące ramy wyznaczające osiem kryteriów dla wywozu broni konwencjonalnej, które państwa członkowskie UE mają stosować w odniesieniu do swoich decyzji o udzieleniu zezwolenia; mając na uwadze, że należy odpowiednio uwzględnić to wspólne stanowisko, zwłaszcza w kontekście rozwoju europejskiego rynku obronności i europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego;

⁽¹⁾ A/HRC/RES/24/35

⁽²⁾ Trends in international arms transfers, 2014 (Tendencje w międzynarodowych transferach broni, 2014 r.), SIPRI Fact Sheet, marzec 2015 r.

⁽³⁾ IANSA, Oxfam International and Saferworld, Africa's missing billions – International arms flows and the cost of conflict (Miliony stracone w Afryce – międzynarodowy przepływ broni a koszty konfliktów), 2007.

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

1. mając na uwadze, że do przestrzegania kryteriów i zasad ustanowionych we wspólnym stanowisku oficjalnie zobowiązały się takie państwa trzecie jak Albania, Bośnia i Hercegowina, była jugosłowiańska republika Macedonii, Islandia, Kanada, Czarnogóra i Norwegia;

Globalne środowisko bezpieczeństwa a wywóz broni

1. jest głęboko zaniepokojony rozszerzaniem się konfliktów zbrojnych, zwłaszcza konfliktów na Ukrainie, w Syrii, Iraku, Libii i Jemenie, a także wszystkich konfliktów międzynarodowych, które w coraz bardziej zglobalizowanym świecie powodują zagrożenia dla stabilności i bezpieczeństwa na świecie i sprawiły, że sąsiedztwo UE stało się mniej stabilne i bezpieczne; zauważa, że transfer broni do państw objętych konfliktem mógł przyczynić się do tych konfliktów;
2. wyraża ubolewanie w związku z tym, że wydarzenia ostatnich dwóch lat pokazują, iż broń często trafia do terrorystów lub reżimów represyjnych bądź krajów, w których dzieci mogą być rekrutowane lub wykorzystywane do działań wojennych, czy też do reżimów utrzymujących wątpliwe relacje z międzynarodowymi organizacjami terrorystycznymi bądź prowadzących agresywną politykę wewnętrzną i zagraniczną, a także uważa, że jest w związku z tym konieczne przyjęcie skutecznych systemów kontroli wywozu broni; potępia stosowanie broni w celu zwiększania poczucia braku bezpieczeństwa i podsycania konfliktów zbrojnych w kraju i poza nim lub do wspierania wewnętrznych represji, konfliktów regionalnych i poważnego naruszania praw człowieka i podstawowych wolności; wyraża też ubolewanie w związku z tym, że nielegalny handel bronią wciąż jest dużym i dochodowym biznesem;
3. ubolewa na tym, że co roku wskutek przemocy z użyciem broni ginie około pół miliona⁽¹⁾ osób zarówno w konfliktach zbrojnych, jak i w związku z działalnością przestępczą;
4. podkreśla, że postępowanie zgodnie ze wspólnym stanowiskiem ma podstawowe znaczenie w kontekście przestrzegania zasad i wartości UE, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, oraz obowiązków UE w zakresie bezpieczeństwa na poziomie regionalnym i globalnym;
5. zauważa, że państwa członkowskie UE są głównymi eksporterami broni na świecie i w 2013 r. odpowiadały za globalny eksport broni o wartości 36,711 mld EUR, z czego broń o wartości 10,735 mld EUR sprzedały między sobą, a broń o wartości 25,976 mld EUR do państw trzecich, zgodnie z 16. sprawozdaniem rocznym; przypomina, że zgodnie z art. 10 wspólnego stanowiska interesy gospodarcze, handlowe ani przemysłowe państw członkowskich nie powinny wpływać na stosowanie ośmiu kryteriów regulujących wywóz broni;
6. ubolewa jednak, że art. 10 jest często pomijany, zwłaszcza że europejskie przedsiębiorstwa z sektora obronności w coraz większym stopniu kompensują sobie zmniejszone obroty w Europie wywozem poza UE; jest poważnie zaniepokojony konsekwencjami, jakie dla bezpieczeństwa i obrony UE ma transfer do państw trzecich szczególnie chronionej wiedzy i technologii, co stanowi zwiększone ryzyko zależności od państw trzecich, jak np. Rosji, w zróżnicowaniu interesów strategicznych;
7. przypomina, że przemysł obronny powinien posłużyć za instrument gwarantowania obrony i bezpieczeństwa państw członkowskich, zapewniając bezpieczeństwo systemu dostaw w UE i jednocześnie przyczyniając się do wdrażania wzmocnionej WPZiB i WPBiO, biorąc pod uwagę, że ma to kluczowe znaczenie dla zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa na świecie; przyznaje, że wywóz broni istotnie przyczynił się do umacniania i dalszego rozwijania bazy technologicznej i przemysłowej europejskiego sektora obronnego, co odegrało ważną rolę z perspektywy różnych innowacji i rozwoju technologicznego;
8. uznaje zgodność z prawem wywozu ściśle przestrzegającego kryteriów określonych w art. 4 lit. c) wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB, jeśli odpowiada on na wniosek zgłoszony Unii zgodnie z prawem do samoobrony; popiera dostarczanie broni obronnej w przypadku uzasadnionej obrony własnej; przyjmuje do wiadomości decyzję niektórych państw członkowskich o dostarczaniu broni obronnej peszmergom w irackim Kurdystanie i na Ukrainę; zauważa, że w tym względzie państwa członkowskie nie koordynują ze sobą działań;
9. zwraca uwagę, że choć odmawianie bądź zawieszanie zezwoleń w następstwie embarga czy konfliktów stanowi pozytywny sygnał, wskazuje to, że unijna polityka eksportowa polega z natury tylko na reagowaniu; jest zdania, że zgodnie ze wspólnym stanowiskiem przed przyznaniem zezwolenia należałoby dokonywać dokładniejszej oceny konkretnych zagrożeń związanych z krajami otrzymującymi te zezwolenia oraz oceny interesów UE w zakresie bezpieczeństwa;

⁽¹⁾ Global Burden of Armed Violence 2015: Every Body Counts (Globalne obciążenie wynikające z przemocy z użyciem broni: liczy się każdy człowiek), sprawozdanie w ramach inicjatywy Deklaracja z Genewy w sprawie przemocy z użyciem broni i rozwoju.

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

10. zauważa, że zagrożenia wynikające z przenikania, przemytu i składowania broni i materiałów wybuchowych są coraz większe i w dalszym ciągu stanowią wyzwanie, któremu należy stawić czoła; podkreśla ryzyko związane z tym, że broń z państw trzecich charakteryzujących się wysokim poziomem korupcji może zostać wprowadzona do Europy z uwagi na wzrost przemytu broni i nielegalnego handlu nią, a także brak kontroli w miejscach jej wprowadzania, jak np. w portach, co zagraża bezpieczeństwu obywateli, jak podkreślono w niedawnym sprawozdaniu Europolu⁽¹⁾;

11. podkreśla, że kontrolowanie wywozu broni stanowi integralną część unijnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i musi opierać się na zasadach zapisanych w art. 21 TUE, zwłaszcza na promowaniu demokracji i rządów prawa oraz utrzymywaniu pokoju, zapobieganiu konfliktom i umacnianiu bezpieczeństwa międzynarodowego; przypomina, że niezwykle istotne jest zapewnienie spójności między wywozem broni a wiarygodnością UE jako globalnego obrońcy praw człowieka; jest głęboko przekonany, że skuteczniejsze wprowadzenie w życie ośmiu kryteriów wspólnego stanowiska stanowiłyby ważny wkład w rozwój zarówno WPZiB, jak i WPBiO; apeluje o to, by w nowej globalnej strategii UE w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa odpowiednio uwzględnić kwestie wywozu broni z uwagi na zmienione środowisko bezpieczeństwa i powiązane z tym ryzyko i zagrożenia dla europejskich interesów w zakresie bezpieczeństwa;

12. ubolewa nad tym, że nielegalny, zakazany i nieregulowany transfer broni w dalszym ciągu zagraża stabilizacji politycznej i hamuje rozwój demokratyczny, gospodarczy i społeczny w niektórych częściach świata; uznaje, że spójna interpretacja i rzeczywiste wdrożenie ósmego kryterium wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB stanowiłoby kluczowy wkład w realizację celów spójności unijnej polityki na rzecz rozwoju; wzywa do ciągłego zwracania uwagi na kryterium ósme, aby ocenić ewentualny negatywny wpływ wydatków na broń na perspektywy rozwojowe uboższych państw-odbiorców;

Traktat o handlu bronią

13. z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie Traktatu o handlu bronią; z zadowoleniem przyjmuje działania informacyjne podejmowane przez UE w celu promowania powszechnej ratyfikacji i wdrożenia Traktatu o handlu bronią, a także apeluje o prowadzenie stałych działań w tym względzie, zwłaszcza względem krajów będących ważnymi handlarzami bronią; wzywa państwa członkowskie, które wciąż nie ratyfikowały Traktatu o handlu bronią, aby jak najszybciej to uczyniły; uznaje, że choć Traktat o handlu bronią jest pozytywnym osiągnięciem, to jednak ma swoje ograniczenia i niejasności (niejasne koncepcje, wyjątki od obowiązku sprawozdawczego, brak systemu sankcji);

14. z zadowoleniem przyjmuje sukces pierwszej konferencji państw-stron, która odbyła się w Cancún w dniach 24–27 sierpnia 2015 r., ale zwraca uwagę, że nie osiągnięto porozumienia w sprawie wzoru do sporządzania rocznych sprawozdań; uważa, że Traktat będzie można w pełni uznać za sukces wyłącznie pod warunkiem jego udanej uniwersalizacji oraz określenia wiążących mechanizmów lub sankcji w przypadku niestosowania ustalonych zasad;

15. wyraża zadowolenie z powodu wymogu zobowiązującego państwa-strony Traktatu o handlu bronią do uwzględniania – w procesie podejmowania decyzji o wydaniu zezwolenia – ryzyka, że transferowana broń może zostać wykorzystana do popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnych aktów przemocy na tle płciowym lub poważnych aktów przemocy w stosunku do kobiet i dzieci; zwraca się do państw członkowskich o wzmocnienie brzmienia wspólnego stanowiska w odniesieniu do przemocy na tle płciowym lub poważnych aktów przemocy w stosunku do kobiet i dzieci;

16. pochwala fakt, że UE posiada unikalne na skalę światową prawnie wiążące ramy, za pomocą których egzekwowana jest kontrola wywozu broni, w tym w regionach objętych kryzysem i państwach o budzącej wątpliwości historii przestrzegania praw człowieka; w związku z tym wyraża zadowolenie, że kilka państw europejskich i państw trzecich przyłączyło się do systemu kontroli wywozu broni w oparciu o wspólne stanowisko;

17. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Albania, Bośnia i Hercegowina, Kanada, była jugosłowiańska republika Macedonii, Islandia, Czarnogóra i Norwegia dostosowały się do kryteriów i zasad wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB; zauważa, że w 2012 r. wdrożono specjalny system wymiany informacji między UE a zaangażowanymi państwami trzecimi;

⁽¹⁾ Exploring Tomorrow's Organised Crime (Badanie przyszłości przestępczości zorganizowanej), Europol (2015).

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

Wspólne stanowisko

18. przypomina, że wspólne stanowisko powinno prowadzić do wypracowania skoordynowanego podejścia do handlu bronią, które nie wpływa na prawo państw członkowskich do prowadzenia bardziej restrykcyjnej polityki krajowej, zgodnie z art. 3 wspólnego stanowiska; przypomina ponadto, że w każdym wypadku odmowa transferu jakiegokolwiek technologii wojskowej i uzbrojenia pozostaje w wyłącznej kompetencji państw członkowskich oraz że wspólne standardy określone we wspólnym stanowisku należy postrzegać jako minimalny standard zarządzania transferami technologii wojskowej zgodnie z motywem 3; zaznacza, że harmonizacja na szczeblu europejskim nie powinna być wykorzystywana jako pretekst do łagodzenia surowszych przepisów krajowych;

19. wzywa państwa członkowskie, by spójnie interpretowały i ściśle stosowały kryteria wspólnego stanowiska we wszystkich przypadkach, a także by nie dopuściły do sytuacji, w której aspekty polityczne i gospodarcze mają pierwszeństwo przed procesem decyzyjnym; wzywa ponadto państwa członkowskie do anulowania uzgodnionych już kontraktów, jeżeli w wyniku znacznie zmienionej sytuacji umowa taka narusza wspólne stanowisko;

20. uważa, że prawdziwym problemem jest niepełne zastosowanie i niespójna interpretacja wspólnego stanowiska przez państwa członkowskie, w związku z czym uważa za kluczowe dążenie do spójnego i ambitnego stosowania ośmiu kryteriów; wobec powyższego zwraca uwagę na brak sankcji za naruszenie kryteriów i uważa, że należy ustanowić procedury niezależnych kontroli oraz sankcje w przypadku naruszenia postanowień wspólnego stanowiska;

21. odnotowuje dokonany przez Grupę Roboczą Rady ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej przegląd wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB i stwierdzenie, zgodnie z którym odpowiednio służy ono celom określonym przez Radę i jest zgodne z Traktatem o handlu bronią; zauważa, że nie wprowadzono żadnych zmian pomimo poważnej sytuacji w Syrii i Iraku, nasilenia się działalności terrorystycznej oraz powszechnych konfliktów i destabilizacji na całym Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej, co może z kolei wpłynąć na bezpieczeństwo samej Unii;

22. odnotowuje aktualizację przewodnika do wspólnego stanowiska Rady oraz wykazu uzbrojenia UE; oczekuje na przyjęcie przez Grupę Roboczą Rady ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej nowego internetowego mechanizmu dzielenia się informacjami; z zadowoleniem przyjmuje nowe odniesienia do aspektów Traktatu o handlu bronią, które nie są jeszcze uwzględnione we wspólnym stanowisku, a także zmiany w szczegółowych wytycznych dotyczących kryterium siódmego; wzywa do podjęcia działań, zwłaszcza w odniesieniu do wytycznych dotyczących skutecznego wdrożenia kryterium ósmego;

23. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia ściślejszego stosowania ośmiu kryteriów; uważa, że państwa członkowskie, również na szczeblu europejskim w ramach Grupy Roboczej Rady ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej, powinny poszerzyć swoje oceny, aby uwzględnić sytuację w kraju przeznaczenia oraz konkretną odnośną technologię wojskową; zachęca państwa członkowskie do stosowania surowszych kryteriów krajowych;

24. jest zaniepokojony skutkami, jakie groźby podjęcia kroków prawnych przez przedsiębiorstwa w niektórych państwach członkowskich, czy to rzeczywiste czy rzekome, mogą mieć na rozpatrywanie wniosków o wydanie zezwolenia na wywóz; przypomina państwom członkowskim, że ściśle i skrupulatne stosowanie ośmiu kryteriów daje niezbędne podstawy do odmowy udzielenia zezwolenia;

25. zauważa, że kryterium drugie wymaga od państw członkowskich odmowy wydania zezwolenia na wywóz, wyłącznie gdy istnieje wyraźne ryzyko, że przeznaczone do wywozu technologia wojskowa lub sprzęt wojskowy mogłyby być użyte do represji wewnętrznych; uważa, że kryterium to daje możliwość niespójnego stosowania wspólnych zasad; wzywa do rozmów z przedstawicielami Rady Europy, Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka i organizacji praw człowieka w celu dalszego uściślenia kryterium drugiego;

26. wyraża krytyczne stanowisko wobec częstych naruszeń ośmiu kryteriów przez różne państwa członkowskie; ubolewa ze względu na brak mechanizmów do wprowadzenia sankcji z tytułu naruszeń ośmiu kryteriów przez państwa członkowskie oraz ze względu na brak planów w tym zakresie; uważa, że należy przewidzieć mechanizm sprawowania niezależnej kontroli oraz mechanizmy sankcji w przypadkach naruszenia wspólnego stanowiska;

27. wzywa każde państwo członkowskie, by potraktowało koncepcję ryzyka w procesie udzielania zezwolenia na transfer broni na zasadzie ostrożnościowej, co jest standardem w działaniach w innych dziedzinach, takich jak terroryzm, pranie pieniędzy i kwestie środowiskowe;

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

28. podkreśla konieczność zapewnienia spójniejszej polityki dotyczącej embarga i konieczność zastosowania jej ze skutkiem natychmiastowym; wzywa państwa członkowskie do wyjaśnienia krajowych i międzynarodowych przepisów dotyczących wywozu broni „wojskowej” i „niewojskowej”, które mogłyby sprawić, że transfer broni strzeleckiej byłby w stanie obejść systemy regulacji pod pretekstem, że jest on opisany jako „niewojskowy”;

29. przypomina, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną ma na celu zapewnienie skutecznej kontroli obrotu bronią palną do użytku cywilnego; uznaje zgodność z prawem wywozu broni używanej do polowań i broni sportowej do użytku cywilnego zgodnie z tym rozporządzeniem; z zadowoleniem przyjmuje przegląd prawodawstwa UE dotyczącego broni palnej (w tym dotyczącego dezaktywacji, sankcji administracyjnych i broni alarmowej) i zamiar zacieśnienia współpracy policyjnej z krajami ościennymi w zakresie przemytu broni; w związku z tym zwraca się do Komisji o wzmocnienie potencjału Europolu;

30. wzywa państwa członkowskie do włączenia do wspólnego stanowiska mechanizmu, który pozwalałby na automatyczne zamrożenie obowiązującego zezwolenia na wywóz broni do krajów, na które po udzieleniu tego zezwolenia na wywóz nałożono europejskie embargo na broń;

31. sugeruje zbadanie możliwości zastosowania i rozszerzenia ośmiu kryteriów, obejmując nimi również transfer usług powiązanych z wywozem broni, jak doradztwo, a także działalność mających siedzibę w UE prywatnych agencji wojskowych w krajach trzecich; wzywa do wypracowania jednolitego podejścia UE do kwestii wpływających warsztatów zbrojeniowych;

32. wzywa wszystkie państwa członkowskie, które nie przestrzegają jeszcze w pełni wspólnego stanowiska Rady 2003/468/WPZiB z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią, do wyjaśnienia, dlaczego go nie przestrzegają oraz jakie kroki planują podjąć i kiedy, by wypełnić swoje zobowiązania wynikające z tego wspólnego stanowiska; zachęca państwa członkowskie do włączenia do swojego ustawodawstwa dotyczącego pośrednictwa w handlu bronią usług transportu i finansowania broni;

33. jest zaniepokojony możliwym przenikaniem wywożonej broni i wzywa państwa członkowskie do ustanowienia skutecznego systemu kontroli (systemy monitorowania, klauzula o zapobieganiu nieprawidłowemu użyciu w certyfikatach użytkowników końcowych oraz kontrole na miejscu u użytkowników końcowych), w tym zwiększenia liczby personelu wyznaczonego do tego celu; uważa, że powinna istnieć wzmożona współpraca między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a Europolem i Eurojustem, a także z państwami trzecimi, co ułatwiłoby sądowe ściganie pośredników i przemytników parających się nielegalnymi transferami broni; zwraca się do Rady, by lepiej dostosowała kryterium siódme do art. 11 Traktatu o handlu bronią;

34. jest głęboko zaniepokojony możliwym obchodzeniem unijnych kontroli wywozu dzięki licencjonowanej produkcji w krajach trzecich lub za pośrednictwem zagranicznych jednostek zależnych przedsiębiorstw z siedzibą w UE; nalega, aby Grupa Robocza Rady ds. Wywozu Broni Konwencyjnej dokładnie zbadała tę kwestię w swoim następnym sprawozdaniu rocznym;

35. apeluje o lepszą koordynację na szczeblu roboczym w Radzie i ESDZ w celu dopilnowania, by aspekty związane z zapobieganiem konfliktom, rozwojem i prawami człowieka zostały należycie uwzględnione; wzywa do regularnych konsultacji między Grupą Roboczą ds. Wywozu Broni Konwencyjnej a Grupą Roboczą ds. Praw Człowieka, a ponadto wzywa Grupę Roboczą ds. Wywozu Broni Konwencyjnej do utrzymywania kontaktu ze wszystkimi właściwymi podmiotami unijnymi, takimi jak Intcen, Koordynator UE ds. Zwalczania Terroryzmu i delegatury Unii, w celu ulepszenia spójności i przekazywania informacji, które mogą być istotne w podejmowaniu decyzji o udzielaniu zezwoleń na transfer broni, zwłaszcza w odniesieniu do ryzyka w proponowanych krajach-odbiorcach, co poprawi jakość decyzji podejmowanych w kontekście wspólnego stanowiska;

Przejrzystość

36. ubolewa nad późnym (najbardziej do tej pory spóźnionym) przyjęciem szesnastego sprawozdania rocznego;

37. odnotowuje, że przedłożone informacje oznaczają dane na temat wartości finansowej zarówno wydanych zezwoleń na wywóz broni, jak i rzeczywistego wywozu, w podziale zarówno na miejsce przeznaczenia, jak i kategorię wykazu uzbrojenia UE; wzywa pozostałe państwa członkowskie do wywiązania się ze zobowiązania do składania rocznych sprawozdań i przedłożenia danych do ujęcia w szesnastym sprawozdaniu rocznym z mocą wsteczną, a danych do ujęcia w nadchodzących sprawozdaniach rocznych – w odpowiednim terminie;

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

38. zwraca uwagę, że sprawozdanie zawiera standardowe informacje na temat wydanych zezwoleń na wywóz, ale nie zawiera kompleksowych informacji dotyczących faktycznego wywozu broni; wzywa Radę oraz wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel do poszukiwania sposobów na poprawę przestrzegania obowiązku sprawozdawczego i zwiększenie przejrzystości oraz nasilenie nadzoru publicznego nad ramami kontroli wywozu, zwłaszcza poprzez dopilnowanie, by państwa członkowskie zgłaszały wszelki wywóz broni; wzywa do naprawienia tego braku, a więc do wprowadzenia obowiązku zawierania w sprawozdaniu rocznym rzeczywistych danych dotyczących wywozu, uporządkowanych według rodzaju i przeznaczenia;

39. wzywa do wprowadzenia znormalizowanej procedury sprawozdawczości i przedkładania, łącznie z podaniem terminu, w odniesieniu do informacji na temat faktycznego wywozu i danych dotyczących zezwoleń, która to procedura będzie stosowana i przestrzegana jednakowo we wszystkich państwach członkowskich; zwraca się do państw członkowskich, by przedkładały pełne informacje dotyczące odmowy wydania zezwolenia, w tym informacje o poszczególnych zezwoleniach dotyczące państwa otrzymującego zezwolenie i konkretnego organu, opis transferowanych towarów i ich ilość w odniesieniu do podkategorii wykazu uzbrojenia, oraz by podawały powód odmowy; proponuje zmienić format sprawozdania rocznego i ponownie publikować je jako publiczną i interaktywną internetową bazę danych, którą można będzie przeszukiwać;

40. apeluje o usprawnienie konsultacji między państwami członkowskimi w zakresie transferów do słabych i niestabilnych regionów świata oraz krajów, zwłaszcza tych, które wykazują agresywną postawę względem swego sąsiedztwa; wzywa do głębokiej i systematycznej weryfikacji wprowadzania w życie systemu sankcji UE przeciwko Rosji w zakresie wywozu broni i sprzedaży technologii podwójnego zastosowania; wzywa państwa członkowskie do przygotowania listy osób (w tym podmiotów i osób fizycznych), które zostały skazane za naruszenie przepisów dotyczących wywozu broni oraz za stwierdzone przypadki przenikania broni, a także osób, co do których stwierdzono udział w nielegalnym handlu bronią lub udział w działaniach, które zagrażają bezpieczeństwu międzynarodowemu, nawet jeśli te osoby nie zostały skazane na drodze sądowej; zwraca się do państw członkowskich, by przedłożyły szczegółowe informacje dotyczące procedur uchylania czy zawieszania udzielonego zezwolenia w odniesieniu do krajów, na które nałożono embargo;

41. uważa to za imperatyw, aby kraje kandydujące do przystąpienia do UE podzielały stanowisko UE w sprawie wywozu broni i handlu bronią oraz kierowały się takimi samymi zasadami jak UE w tym względzie;

42. wzywa do nadzoru i współdziałania w zakresie nielegalnego handlu bronią, za pośrednictwem procedur współpracy między policją i służbami granicznymi, opierających się na wymianie informacji i baz danych, aby zminimalizować zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i jej obywateli;

Nadzór publiczny

43. przypomina, że rządy ponoszą polityczną odpowiedzialność za decyzje o wywożeniu lub nie produktów wojskowych lub produktów podwójnego zastosowania; zwraca się do państw członkowskich o to, aby w sposób szczegółowy informowały o każdym przyznanym zezwoleniu, tak aby umożliwić nadzór na szczeblu unijnym mający na celu zapobieganie naruszaniu przez poszczególne kraje kryteriów wspólnego stanowiska ze względu na interesy gospodarcze, polityczne czy osobiste; zwraca się do ESDZ/Grupy Roboczej ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej o podjęcie się zbadania tych zezwoleń, w stosunku do których istnieją wątpliwości co do zgodności z kryteriami przedstawionymi we wspólnym stanowisku;

44. jest głęboko przekonany, że obywatele i parlamenty mają prawo do otrzymywania informacji na temat podejmowanych przez ich rządy decyzji dotyczących wywozu broni, jako że decyzje te wpływają na bezpieczeństwo i dobrostan narodu oraz innych krajów, przy czym służy to również przejrzystości i lepszej kontroli publicznej; zwraca się z wnioskiem o podawanie sprawozdań do wiadomości publicznej;

45. wzywa Radę i ESDZ, by zwiększyły również dostęp do informacji dotyczących unijnych sankcji i embargo na broń, ponieważ informacje te są często nieaktualne lub nie są prezentowane w łatwo dostępnej formie;

46. apeluje o wzmocnienie nadzoru parlamentarnego zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim dzięki rocznym sprawozdaniom przedstawianym w parlamentach; wzywa do przedyskutowania kwestii europejskiego wywozu broni i europejskiej polityki przemysłowej w dziedzinie obronności na następnej konferencji międzyparlamentarnej poświęconej WPZiB/WPBiO;

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

47. z zadowoleniem przyjmuje regularne konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim, gdyż zwiększają one przejrzystość; zwraca się do Komisji i do ESDZ/Grupy Roboczej ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej o kontynuowanie tego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami pozarządowymi i ośrodkami analitycznymi; zachęca społeczeństwo obywatelskie oraz jednostki akademickie do przeprowadzenia niezależnej kontroli handlu bronią;

Nowe technologie i kwestia produktów podwójnego zastosowania

48. uważa, że rozwój technologiczny coraz bardziej utrudnia odróżnienie zastosowania czysto wojskowego od zastosowania czysto cywilnego oraz że w związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na wykaz produktów podwójnego zastosowania (Dual Use List) w świetle porozumienia z Wassenaar; wzywa wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel, państwa członkowskie i Komisję do dopilnowania, by nie było żadnych luk na poziomie porozumienia z Wassenaar oraz między wykazem uzbrojenia a załącznikami do rozporządzenia o produktach podwójnego zastosowania, a także do zwrócenia szczególnej uwagi na nowe technologie o znaczeniu strategicznym, jak zdalnie kierowane bezzałogowe systemy powietrzne, robotyka stosowana i technologia nadzoru;

49. przypomina, że proliferacja niektórych technologii nadzoru i inwigilacji na świecie może nie tylko przynieść szkodę prawom człowieka, ale także stanowić znaczne zagrożenie dla europejskich interesów strategicznych i naszej infrastruktury cyfrowej;

50. z zadowoleniem przyjmuje realizowaną obecnie przez Komisję inicjatywę modernizacji unijnej kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania oraz jej zamiar przedstawienia w pierwszej połowie 2016 r. nowego wniosku ustawodawczego dotyczącego inteligentnej i skutecznej polityki regulacji komercyjnego wywozu usług związanych z wdrażaniem i stosowaniem technologii podwójnego zastosowania, przy czym przewidziane zostaną również skuteczne zabezpieczenia, aby takie kontrole wywozu nie szkodziły badaniom naukowym i badaniom w obszarze bezpieczeństwa IT; podkreśla, że wniosek powinien mieć również na celu poprawę spójności i przejrzystości systemu kontroli wywozu, a także w pełni uwzględnić zmieniający się charakter wyzwań w zakresie bezpieczeństwa oraz tempo rozwoju technologii, w szczególności w dziedzinie oprogramowania i sprzętu do nadzoru i inwigilacji; z zadowoleniem przyjmuje porozumienie osiągnięte dnia 4 grudnia 2013 r. przez państwa uczestniczące w porozumieniu z Wassenaar w sprawie ustanowienia kontroli w zakresie nadzoru, egzekwowania prawa i narzędzi zbierania informacji oraz sieciowych systemów nadzoru; przypomina o pilnej potrzebie zajęcia się potencjalnie szkodliwym wywozem produktów i usług ICT, które mogą zostać wykorzystane w związku z naruszeniami praw człowieka w niektórych państwach członkowskich, zgodnie z uzgodnieniami zawartymi we wspólnym oświadczeniu Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji z kwietnia 2014 r.;

51. wzywa państwa członkowskie do przygotowania wystarczających zasobów, by skutecznie wdrożyć i egzekwować kontrole wywozu produktów podwójnego zastosowania, kontrole pośrednictwa i tranzytu; z zadowoleniem przyjmuje bieżące programy budowania zdolności finansowane przez UE, wspierające systemy kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania wdrożone przez państwa trzecie; wzywa państwa członkowskie do tego, by także w ramach UE zmobilizowały możliwości szkoleniowe;

52. podkreśla, że Komisja powinna w krótkim czasie być w stanie przekazywać przedsiębiorstwom mającym wątpliwości, czy powinny złożyć wnioski o wydanie zezwolenia na wywóz, dokładne i aktualne informacje o legalności lub potencjalnie szkodliwych skutkach ewentualnych transakcji;

53. wzywa Komisję do przedłożenia wniosków dotyczących przeglądu metod wykorzystywania norm UE dotyczących technologii ICT do zapobiegania potencjalnie szkodliwym skutkom wywozu takich technologii lub innych usług do państw trzecich, w których pojęć takich, jak „uprawnione przechwytywanie”, nie można uznać za równoważne z pojęciami stosowanymi przez Unię Europejską lub np. w przeszłości nie przestrzegano w nich praw człowieka albo nie są stosowane zasady praworządności;

54. ponownie stwierdza, że normy unijne, a w szczególności normy określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, powinny przeważać nad innymi aspektami w ocenie przypadków wykorzystywania technologii podwójnego zastosowania w sposób, który może ograniczać prawa człowieka;

55. ubolewa nad aktywną współpracą niektórych europejskich przedsiębiorstw, jak również przedsiębiorstw międzynarodowych, które handlują technologiami podwójnego zastosowania, wiedząc, że mają one szkodliwy wpływ na poszanowanie praw człowieka, gdy w handlu biorą udział reżimy łamiące prawa człowieka;

Czwartek, 17 grudnia 2015 r.

56. z naciskiem wzywa Komisję, by publicznie wykluczyła przedsiębiorstwa angażujące się w takie działania z unijnych procedur przetargowych, finansowania badań i rozwoju i wszelkich innych form wsparcia finansowego;

o

o o

57. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej/wysokiej przedstawiciel oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
